

Raadsvoorstel

Onderwerp Zaakid	Aanpak Veiligheid op Straat 2026-019935
Auteur	Famke van Leeuwen +31793468411 F.B.van.Leeuwen@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris a.i.	Meijer, A.S.
Afdelingshoofd	Essen W.H. van (Wijnand)
Portefeuillehouder	Burgemeester Bezuijen
Medeverantwoordelijke(n)	Wethouder Van der Meer Wethouder Frinking

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Programma 5 Veiligheid
Eerdere besluitvorming	Motie 2511-19: Veilige openbare ruimte voor iedereen in Zoetermeer Motie 2511-39A: Veilige openbare ruimte voor vrouwen Motie 2511-41: Veilige stad voor meisjes en vrouwen Motie 2511-75: Campagne straatintimidatie Toezegging 721
Samenvatting	In november 2025 zijn tijdens het Begrotingsdebat vier verschillende moties aangenomen die te maken hebben met het vergroten van veiligheid op straat. Om uitvoering te geven aan deze moties is een plan van aanpak opgesteld om de veiligheid op straat te vergroten en gevoelens van onveiligheid te verlagen. In het plan van aanpak worden maatregelen benoemd die betrekking hebben op campagnes, communicatie, fysieke leefomgeving en toezicht en handhavend optreden. De communicatie en campagnes richten zich onder andere op het eenvoudiger melden van onveilige plekken, wat bewoners zelf kunnen doen (zoals melden), verhogen meldingsbereidheid, bewustwording en gedragsverandering. Maatregelen in de fysieke ruimte richten zich op (extra) snoeien van openbaar groen, aanpassen van de openbare verlichting en op extra, kortdurend gericht handhavend toezicht, daar waar dit nodig is. Dit voorstel heeft financiële consequenties waarvoor (nog) geen dekking is gevonden. Dekking wordt gevraagd vanuit het begrotingssaldo. De gevraagde financiële middelen zien toe op een onderzoek naar sociale veiligheid in de fysieke leefomgeving, het opstellen van het uitvoeringsplan en de eerste uitvoeringsmaatregelen in 2026, de benodigde structurele middelen vanaf 2027 voor de voorbereiding, participatie en uitvoering van maatregelen in de fysieke leefomgeving en financiële middelen voor het ontwikkelen en uitrollen van een specifiek op jongeren gerichte campagne, het opnieuw uitvoeren van eerdere campagnes en communicatie over de aanpak van veiligheid op straat.
Bijlagen	1. Plan van aanpak Veiligheid op straat 2. Begrotingswijziging

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Aanpak Veiligheid op straat
2026-019935

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 maart 2026

besluit

1. Het Plan van aanpak Veiligheid op straat vast te stellen.
2. Voor het onderdeel Campagne en communicatie een eenmalig budget toe te kennen van € 168.500,- voor een campagne gericht op het voorkomen en bestrijden van (seksuele) straatintimidatie.
- 2A Van het gevraagde budget van € 168.500,- in 2026 € 30.000,- te dekken door € 15.000,- uit het budget Vrije beleidsruimte college en € 15.000,- uit het budget Vrije beleidsruimte raad (motie 2511-75) in te zetten.
- 2B Het resterende budget van € 138.500,- te dekken uit het begrotingssaldo, waarbij € 88.500,- betrekking heeft op 2026 en € 50.000,- op 2027. Het begrotingssaldo wordt hierdoor negatiever.
3. Voor het verbeteren van de veiligheidsbeleving in de fysieke leefomgeving vanaf 2027 een structureel budget van €100.000,- per jaar toe te kennen en dit bedrag te dekken uit het begrotingssaldo.
4. Motie 2511-19 als afgedaan te beschouwen.
5. Motie 2511-39A als afgedaan te beschouwen.
6. Motie 2511-41 als afgedaan te beschouwen.
7. Motie 2511-75 als afgedaan te beschouwen.
8. Toezegging 721 met dit plan van aanpak af te doen.

Over de onderdelen 2 en 3 van dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan, tenzij over de overige onderdelen van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 18 juni 2026

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

In november 2025 zijn tijdens het Begrotingsdebat vier verschillende moties (2511-19, 2511-39A, 2511-41 en 2511-75) aangenomen die te maken hebben met het vergroten van veiligheid op straat. De moties roepen op tot een veiligere openbare ruimte, met bijzondere aandacht voor vrouwen en meisjes, het bestrijden van straatintimidatie, en het structureel inventariseren en oppakken van onveilige plekken. Deze moties tonen breed een politiek en maatschappelijk draagvlak om de veiligheid op straat structureel en zichtbaar te verbeteren en daarnaast gevoelens van onveiligheid te verminderen. Tevens is toezegging 721 aangenomen waarbij is toegezegd integraal in te gaan op de aanpak van de moties.

De genoemde onderwerpen in de moties worden gezamenlijk opgepakt door middel van het Plan van aanpak Veiligheid op straat. Het plan is als bijlage aan dit raadsvoorstel toegevoegd.

Met dit opgestelde plan van aanpak wordt gezamenlijk, vanuit meerdere disciplines, uitvoering gegeven aan genoemde moties om de veiligheid op straat te verbeteren, bewustwording en gedragsverandering te bewerkstelligen en gevoelens van onveiligheid te verminderen.

Beoogd effect

Door het uitvoeren van de in het plan van aanpak genoemde maatregelen wordt de veiligheid op straat voor iedereen vergroot en worden de gevoelens van onveiligheid op straat verminderd.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. Het Plan van aanpak Veiligheid op straat vast te stellen.
2. Voor het onderdeel Campagne en communicatie een eenmalig budget toe te kennen van € 168.500,- voor een campagne gericht op het voorkomen en bestrijden van (seksuele) straatintimidatie.
- 2A Van het gevraagde budget van € 168.500,- in 2026 € 30.000,- te dekken door € 15.000,- uit het budget Vrije beleidsruimte college en € 15.000,- uit het budget Vrije beleidsruimte raad (motie 2511-75) in te zetten.
- 2B Het resterende budget van € 138.500,- te dekken uit het begrotingssaldo, waarbij € 88.500,- betrekking heeft op 2026 en € 50.000,- op 2027. Het begrotingssaldo wordt hierdoor negatiever.
3. Voor het verbeteren van de veiligheidsbeleving in de fysieke leefomgeving vanaf 2027 een structureel budget van €100.000,- per jaar toe te kennen en dit bedrag te dekken uit het begrotingssaldo.
4. Motie 2511-19 als afgedaan te beschouwen.
5. Motie 2511-39A als afgedaan te beschouwen.
6. Motie 2511-41 als afgedaan te beschouwen.
7. Motie 2511-75 als afgedaan te beschouwen.
8. Toezegging 721 met dit plan van aanpak af te doen.

Argumenten

1.1 Meerdere moties van de raad vragen om actie om straatintimidatie en onveiligheidsgevoelens op straat aan te pakken.

In het begrotingsdebat op 10 november 2025 zijn vier moties (2511-19, 2511-39A, 2511-41 en 2511-75) aangenomen over veiligheid op straat. Met dit plan van aanpak wordt uitvoering gegeven aan deze moties. In het plan van aanpak worden maatregelen benoemd die betrekking hebben op campagnes, communicatie, fysieke leefomgeving en toezicht en handhavend

optreden door handhaving en politie. In elk hoofdstuk is beschreven wat het college gaat doen om veiligheid op straat te vergroten en gevoelens van onveiligheid te verminderen. Dit plan van aanpak zorgt voor een gerichte, domeinoverschrijdende aanpak van deze problematiek. De aanpak veiligheid op straat sluit ook aan bij al bestaande onderwerpen en beleidsregels zoals de Kadernota Veiligheidsbeleid 2023-2026 “Voor een Veilig Zoetermeer” en de visie Zoetermeer 2040.

1.2 Veiligheid op straat vraagt om een samenhangende aanpak.

Onveiligheid op straat wordt verschillend ervaren. Het gaat niet altijd om gevoelens van onveiligheid op donkere en/of stille plekken. Gevoelens van onveiligheid op straat kunnen, naast op donkere en stille plekken, ook voortkomen uit discriminatie, stalking of criminaliteit, maar ook uit naropen, seksuele intimidatie, aanranding of verkrachting. Onveiligheid op straat heeft niet alleen betrekking op vrouwen, iedereen kan onveiligheid op straat ervaren. Een gecombineerde aanpak van campagnes voor bewustwording, gedragsverandering, onderzoek en maatregelen op straat draagt bij aan de effectiviteit van de aanpak en het vergroten van de veiligheid op straat.

2.1 Door het beschikbaar stellen van budget kan een specifieke campagne voor het voorkomen en bestrijden van (seksuele) straatintimidatie worden ontwikkeld.

Deze specifieke campagne draagt bij aan de aanpak van straatintimidatie, bewustwording en gedragsverandering en maakt een essentieel onderdeel uit van de aanpak van veiligheid op straat. De communicatie en campagnes richten zich onder andere op het eenvoudiger melden van onveilige plekken, wat bewoners zelf kunnen doen (zoals melden), verhogen meldingsbereidheid, bewustwording en gedragsverandering. Als eerste wordt een campagne ontwikkeld die speciaal gericht is op jongeren. Hiervoor wordt een externe partij ingeschakeld. In het plan van aanpak wordt deze campagne nader omschreven. Ook wordt gekeken of het mogelijk is, om aansluitend op de te ontwikkelen campagne, eerdere campagnes te herhalen en te onderzoeken welke campagnes ook effectief kunnen zijn.

2.2 Door de campagne door een gespecialiseerd mediabedrijf te laten uitvoeren, kan de gewenste campagne worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Een campagne van deze omvang en met deze impact vraagt om specifieke expertise en veel ambtelijke capaciteit. Deze expertise en de beschikbare capaciteit zijn binnen de gemeente niet aanwezig.

3.1 Voor het verbeteren van de sociale veiligheid in de fysieke leefomgeving is extra geld nodig

In het verleden was er een aanpak ‘Stille en enge plekken’ om de sociale veiligheid in de fysieke leefomgeving te verbeteren. Deze aanpak en daarmee de benodigde inzet is vanwege bezuinigingen vervallen. Om aan de slag te gaan met meldingen over sociaal onveilige plekken in de fysieke leefomgeving is daarom structureel € 100.000,- nodig voor capaciteit en maatregelen.

4.1 Met de aanbidding van het actieplan wordt motie 2511-19: Veilige openbare ruimte voor iedereen in Zoetermeer afgedaan.

Op 10 november 2025 heeft de gemeenteraad motie 2511-19 aangenomen waarin het college wordt verzocht om:

- Inwoners de mogelijkheid te bieden om via de BuitenBeter-app meldingen te doen van plekken waar zij zich onveilig voelen;
- Deze meldingen structureel te verzamelen, te analyseren en te gebruiken bij de planning van veiligheidsmaatregelen en inrichting van de openbare ruimte;
- Inwoners actief te informeren over deze mogelijkheid, onder meer via de gemeentelijke communicatiekanalen;
- Jaarlijks een memo aan de raad aan te bieden met een overzicht van de ontvangen meldingen, trends, genomen maatregelen en eventuele verbeterpunten;

- Daarbij expliciet aandacht te besteden aan alle doelgroepen.

Met het aanbieden van dit actieplan stelt het college voor om motie 2511-19 als afgedaan te beschouwen.

5.1 Met de aanbieding van het actieplan wordt motie 2511-39A": Veilige openbare ruimte voor vrouwen afgedaan.

Op 10 november 2025 heeft de gemeenteraad motie 2511-39A aangenomen waarin het college wordt verzocht om:

- Een meldpunt voor onveilige plekken per 1 januari 2026 opnieuw in te stellen als zichtbaar en herkenbaar meldpunt op de gemeentelijke website en app, met nadrukkelijke uitnodiging aan vrouwen hun ervaringen te delen;
- Voor meldingen een standaard responsprocedure te ontwikkelen: binnen 4 weken een analyse en voorstel voor maatregelen, in overleg met betrokken wijkpartners;
- Voor deze aanpak gebruik te maken van incidenteel beschikbare middelen in 2026, zoals wijkbudgetten of reserves voor leefbaarheid en veiligheid, met de ambitie het meldpunt en de responsaanpak te verankeren in het gemeentelijk beleid;
- Jaarlijks inzichtelijk te maken welke plekken zijn gemeld, welke acties zijn ondernomen, en wat het effect is op het veiligheidsgevoel, met een eerste rapportage voor de begrotingsbehandeling 2027.

Met het aanbieden van dit actieplan stelt het college voor om motie 2511-19 als afgedaan te beschouwen.

6.1 Met de aanbieding van het actieplan wordt motie 2511-41: Veilige stad voor meisjes en vrouwen afgedaan.

Op 10 november 2025 heeft de gemeenteraad motie 2511-41 aangenomen waarin het college wordt verzocht om:

- Na te gaan of aansluiting bij het landelijk programma Veilige Steden mogelijk is;
- Lering te trekken uit de ervaringen en experimenten van andere steden binnen het landelijk programma Veilige Steden;
- In ieder geval aan de slag te gaan met een inventarisatie van locaties die als onveilig kunnen worden ervaren en te beoordelen of betere verlichting en/of inrichting de sociale en fysieke veiligheid zou kunnen bevorderen en hierover terug te koppelen voor het Perspectiefdebat 2026.

Met het aanbieden van dit actieplan stelt het college voor om motie 2511-41 als afgedaan te beschouwen.

7.1 Met de aanbieding van het actieplan wordt motie 2511-75: Campagne straatintimidatie afgedaan.

Op 10 november 2025 heeft de gemeenteraad motie 2511-75 aangenomen waarin het college wordt verzocht om:

- Een nieuwe online-campagne te ontwikkelen en uit te voeren gericht op jongeren (bijv. 12-25 jaar) in Zoetermeer met de hierboven beschreven tweedeling: strafbaar gedrag én eigen preventief handelen;
- In die campagne expliciet aandacht te geven aan de locatiegerichte component: welke plekken in Zoetermeer voelen onveilig, wat kun je daar doen, hoe kunnen anderen helpen;
- Samen te werken met (jeugd)partners zoals scholen, jongerenorganisaties, politie en buurtpreventie voor contentontwikkeling, verspreiding en interactie;
- De campagne uit te voeren met herkenbare beelden, korte filmpjes, social-media formats, mogelijk influencers of stads-ambassadeurs, zodat jongeren zich aangesproken voelen;
- De kosten voor deze campagne te halen uit het 'potje van de raad', met een maximum van 15.000 euro;
- Uiterlijk voor het begrotingsdebat van 2026 de raad een rapportage te geven over de uitvoering, bereik, eerste effecten en vervolgstappen.

Met het aanbieden van dit actieplan stelt het college voor om motie 2511-75 als afgedaan te beschouwen.

8.1 Met het aanbieden van dit actieplan komt het college de toezegging na.

Op 10 november jl. heeft het college toegezegd uiterlijk eind eerste kwartaal 2026 in een memo aan de raad integraal in te gaan op de aanpak van de aangenomen moties rondom veiligheid tijdens de Begrotingsraad (10 november 2025). Met het aanbieden van dit plan van aanpak stelt het college voor om toezegging 721 als afgedaan te beschouwen.

Kanttekeningen

1.1.1 Het opgestelde plan van aanpak is een eerste aanzet in de aanpak van de problematiek. Nieuwe interventies en mogelijkheden kunnen worden ontwikkeld. Deze zijn op dit moment niet opgenomen in het huidige plan van aanpak.

2.1 en 3.1 De dekking van het voorstel komt ten laste van het begrotingssaldo.

Het begrotingssaldo verslechtert door de besluitvorming uit dit voorstel met € 168.500,-. Voor de jaren 2027 en verder betekent dit een verhoging van de bezuinigingsopgave om te kunnen voldoen aan een reëel en structureel sluitende begroting.

3.1 Mogelijk is er onvoldoende capaciteit.

Sociale veiligheid heeft maatschappelijke aandacht en met de gemeentelijke campagnes komt dit onderwerp verder onder de aandacht. Mogelijk veroorzaakt dit in het najaar een stortvloed aan meldingen waar niet de capaciteit voor beschikbaar is om dit op te pakken. In de gemeentelijke communicatie wordt opgenomen dat er voor de maatregelen in de fysieke leefomgeving een uitvoeringsplan wordt opgesteld waarvoor inwoners locaties kunnen aandragen maar dat de opvolging later volgt.

Financiën

De totale kosten om uitvoering te geven aan het plan van aanpak bedragen € 218.500,- in 2026. Binnen de bestaande programma's is geen financiële ruimte om uitvoering te geven aan het plan van aanpak. Door middel van een begrotingswijziging wordt dekking gevraagd uit het begrotingssaldo.

Het opzetten van een campagne zijn eenmalige kosten. In motie 2511-75 is een bedrag van € 15.000,- incidenteel vrijgemaakt om te steken in het opzetten van een specifieke campagne tegen straatintimidatie specifiek gericht op jongeren. Dit komt uit het budget 'Vrije beleidsruimte raad'. Daarnaast wordt vanuit 'Vrije beleidsruimte college' ook een bedrag van € 15.000,- incidenteel vrijgemaakt. In totaal is er dus een bedrag ad € 30.000,- beschikbaar voor het opzetten van campagnes waardoor er een start kan worden gemaakt met het ontwikkelen hiervan.

De gemeente vraagt daarnaast bij het ministerie van Justitie en Veiligheid subsidies aan. Het kan zijn dat hieruit een bedrag volgt dat ook kan worden ingezet om uitvoering te geven aan de aanpak van straatintimidatie.

Campagne en communicatie

De kosten voor het ontwikkelen van een campagne rondom seksuele intimidatie is afhankelijk van de keuzes die hiervoor worden gemaakt. Het maken van content en de gekozen strategie heeft hier ook invloed op.

Het volgende budget is nodig:

- In de eerste fase wordt een strategisch en creatief campagneconcept opgesteld. Ook wordt de doelgroep onderzocht om de campagne zo goed mogelijk te laten aansluiten. Deze fase bedraagt € 38.500,-.
- In de tweede fase wordt al het campagnemateriaal gemaakt (beelden, teksten, middelen). Deze fase bedraagt € 70.000,-.
- In de derde fase kan het bedrijf de livegang, media-inkoop, monitoring, beheer en rapportering op zich nemen. Dit bedraagt € 60.000,-. Hierbij wordt uitgegaan van tweemaal campagne voeren. Een campagne duurt enkele weken.

Dit budget is eenmalig voor de jaren 2026 en 2027 en bedraagt totaal € 168.500,-. Als hier het al beschikbare budget van € 30.000,- vanaf wordt gehaald, blijft de vraag € 138.500,-.

Fysieke leefomgeving

Voor het onderzoek naar sociale veiligheid in de fysieke leefomgeving, opstellen van het uitvoeringsplan en de eerste uitvoeringsmaatregelen zijn de kosten € 50.000,-. Dit wordt gedekt uit budget Tijdelijke kwaliteitsimpuls.

Op basis van de kosten van de aanpak 'Stille en Enge plekken' uit het verleden is vanaf 2027 ieder jaar een bedrag van € 100.000,- nodig voor de voorbereiding, participatie en uitvoering van maatregelen in de fysieke leefomgeving. Een onderdeel van het uitvoeringsplan is een onderzoek naar slimme oplossingen voor verlichting in de openbare ruimte door een extern gespecialiseerd bureau.

Kosten overzicht

Onderdeel	2026	2027	2028	2029
Campagne en communicatie	168.500			
Fysieke leefomgeving	50.000	100.000	100.000	100.000
Totale kosten	218.500	100.000	100.000	100.000

Bedragen in €

Voor de jaren 2027 en verder betekent dit een verhoging van de bezuinigingsopgave om te kunnen voldoen aan een reëel en structureel sluitende begroting. Om duiding te geven aan de impact van het voorstel op de financiële positie ziet u hieronder in de tabel het gepubliceerde begrotingssaldo bij "de vaststelling van de programmabegroting 2026 (november 2025) na correctie van de provincie" of "in de PN27" of ieder ander P&C document waar het laatst gepubliceerde begrotingssaldo in staat.

	bedragen * € 1.000			
Financieel perspectief op hoofdlijn	2026	2027	2028	2029
Saldo incidentele baten en lasten	-906	-216	-1.465	-1.060
Saldo structurele baten en lasten	1.326	-6.451	-17.642	-21.475
Begrotingssaldo	420	-6.667	-19.107	-22.535

Controleprotocol

Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie

Communicatie maakt onderdeel uit van de campagne(s) tegen seksuele straatintimidatie. Daarnaast zal naar aanleiding van de genoemde vervolgstappen in het plan van aanpak een communicatietraject worden opgestart om inwoners te informeren over de aanpak van veiligheid op straat.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Bij de uitvoering van fysieke maatregelen wordt rekening gehouden met toegankelijkheid van de locaties.

Rapportage en evaluatie

De uitvoering en uitkomsten van het plan van aanpak worden jaarlijks meegenomen in de reguliere rapportage aan de raad over veiligheid (het jaarmemo). Hierin worden de maatregelen ook, voor zover mogelijk, meetbaar gemaakt zodat het effect van de maatregelen in kaart kan worden gebracht. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande meetfactoren en indicatoren zoals de veiligheidsmonitor en het veiligheidscijfer in stad en buurt.

Planning

In het plan van aanpak is een planning voor het uitvoeren van de maatregelen opgenomen. De meeste maatregelen worden in 2026 opgepakt.